

KSIĄŻKA O STOPNIACH NAUCZANIA PAPIEŻA I BISKUPÓW

W lipcu 2011 r. Instytut Papieża Jana Pawła II w Warszawie wydał książkę: *Stopniowalność orzeczeń Magisterium Kościoła w nauczaniu Stolicy Apostolskiej podczas pontyfikatu Jana Pawła II* (563 ss.). Studium to jest poprawioną wersją rozprawy doktorskiej, którą o. Tomasz Płonka obronił 8 stycznia 2008 r. na Wydziale Teologicznym UKSW w Warszawie. Autorem przedmowy jest promotor doktoratu o. prof. dr hab. Jacek Salij OP. Celem książki jest przedstawienie stopniowalności orzeczeń Magisterium w dwóch wymiarach: według autorytetu nauczania oraz od strony prawd nauczanych.

Według autorytetu nauczania najwyższe miejsce zajmują papieskie definicje *ex cathedra*, ogłaszane przez Następcę Piotra w sposób nieomylny. W nauczaniu bł. Jana Pawła II, który nie ogłosił żadnej tego rodzaju definicji, największy autorytet mają cztery wydane przez niego deklaracje doktrynalne wyrażające nieomylnie nauczanie Kościoła. Trzy deklaracje, zawarte w encyklice *Evangelium vitae*, zawierają potępienie bezpośredniego i umyślnego zabójstwa niewinnej osoby ludzkiej, potępienie aborcji i eutanazji. Czwarta deklaracja stwierdza, że Kościół nie ma żadnej władzy udzielania święceń kapłańskich kobietom. Wysoki autorytet posiadają *Katechizm Kościoła Katolickiego* oraz *Kodeks Prawa Kanonicznego* i *Kodeks Kanonów Kościołów Wschodnich*. Można ponadto rozróżnić 25 rodzajów wypowiedzi Jana Pawła II, na których czele stoją encykliki, adhortacje apostolskie i listy apostolskie. Na najniższym szczeblu autorytetu znajdują się papieskie książki i wywiady oraz akty Sekretariatu Stanu, publikowane w *Acta Apostolicae Sedis*.

Charakter nieomylny mają ogłoszone na soborach powszechnych symbole wiary i definicje dogmatyczne oraz orzeczenia definitywne. Charyzmat nieomylności, jakiego Chrystus udzielił następcom Apostołów, wyraża się na co dzień w nauczaniu zwyczajnym i powszechnym papieża i biskupów pozostających w jedności z nim. Charakter nieomylny mają dokumenty Synodu Biskupów oraz nauczanie katolickich Kościołów Wschodnich, synodów partykularnych, Konferencji Episkopatu, jak również poszczególnych biskupów.

Od strony prawd nauczanych istnieją trzy stopnie orzeczeń Magisterium. Są one wyznaczone przez trzy kategorie prawd rozróżnionych w *Wyznaniu wiary*, ogłoszonym przez Kongregację Nauki Wiary w 1989 r. Są to: prawdy objawione przez Boga, prawdy podawane w sposób ostateczny i doktryny głoszone w sposób nieostateczny. Warto pamiętać, że po 1989 r. to właśnie *Wyznanie wiary* (obejmuje *Credo Nicejsko-Konstantynopolitańskie* i trzy akapity wymienające trzy kategorie prawd) składają m.in. proboszczowie oraz kandydaci do święceń diakonatu.

W pozostałych rozdziałach pracy autor omawia misję nauczania Magisterium Kościoła, nauczanie Kongregacji Nauki Wiary i innych dykasterii Kurii Rzymskiej, sposób przyjęcia każdej z trzech kategorii prawd oraz kryteria interpretacji orzeczeń Magisterium.

o. Tomasz Płonka OFM Cap.